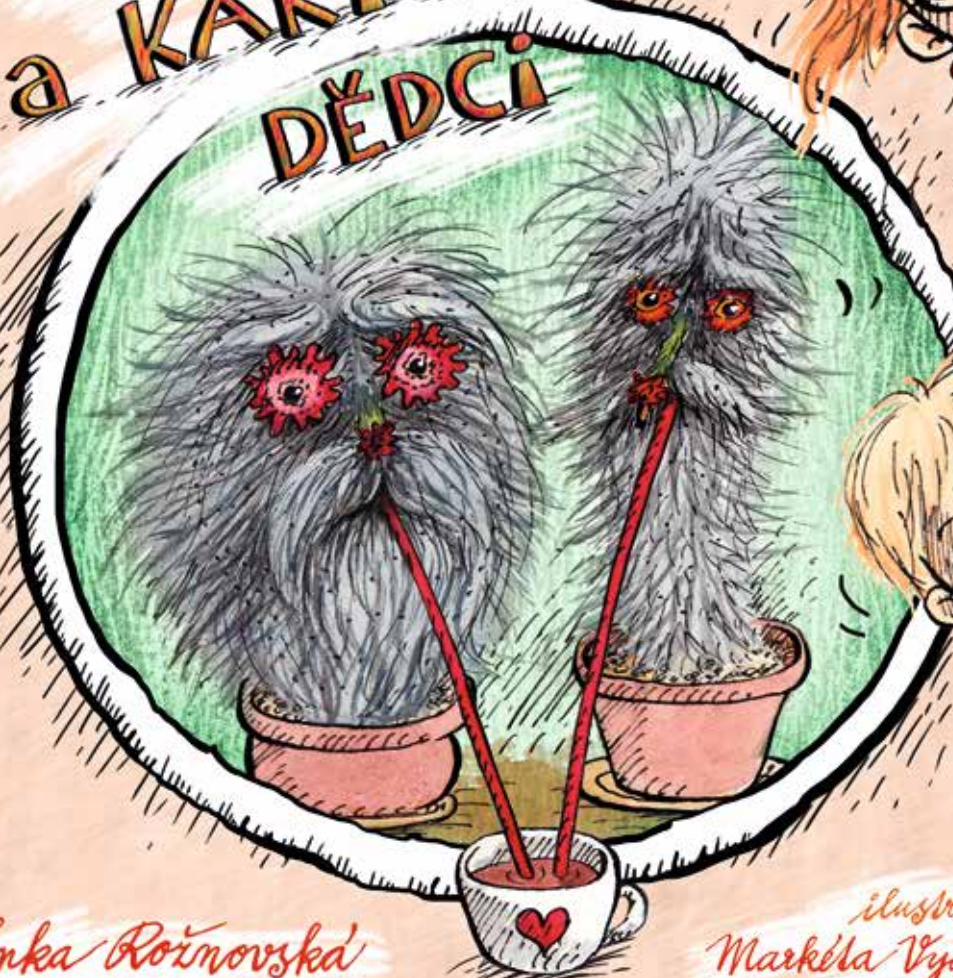

JIRKA, TOLY a KAKTUSOVÍ DĚDČI

Lenka Rožnovská

ilustrovala
Markéta Vydrová

Lenka Rožnovská
JIRKA, TOLY A KAKTUSOVÍ DĚDCI

*Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována,
rozmnožována ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.*

Text © Lenka Rožnovská, 2022
© Stanislav Juhaňák – Triton, 2022
Cover & illustrations © Markéta Vydrová, 2022

Vydal Stanislav Juhaňák – TRITON,
Vykáňská 5, 100 00 Praha 10
www.tridistri.cz

ISBN 978-80-7684-012-6

Jirka a Joly na hlídání

Džžž. Džžž. Džžž. Školák Jirka se točil po pokoji jako káča, v ruce držel malé letadlo, které si postavil ze stavebnicových kostiček. Vznášedlo vletělo do vzdušného víru, který jím nebezpečně smýkl.

Džžž. Vzuum, zaburácelo letadlo Jirkovým hlasem. Pak provedlo jednu vývrtku, druhou. Náhle to udělalo lup a letadlu odpadla vrtule.

„Pozor, ztrácíme výšku!“ vykřikl Jirka. Ale vše bylo marné. Letadlo i s pilotem spadlo na tvrdou podlahu.

Žuch. Celý svět se zbláznil. Točí se, točí se. Školák zavřel oči, musel počkat, až se všechno zklidní. Teď. Svět už stojí. Nábytek, obrázky na stěnách i hračky jsou zpátky na svém místě.

Kluk se pomalu posadil a jako správný pilot zkontroloval zkázu svého díla. Je to dobré, letadlu chybí jen vrtule, o kterou přišlo během

zkušebního letu. Jirka opravil své dílo a pak ho postavil na policičku vedle ostatních hraček.

Už si nechtěl hrát. Vlastně chtěl, ale nechtěl si hrát sám. Kluk vzdychl, bylo mu smutno.

Ledaže by... Ledaže by si s ním šla hrát Bertolda. Bertolda, které se říká Toly, je jeho bájo a žůžo starší kamarádka. Bertolda, skvělá Toly na hlídání, je nejchytřejší holka, jakou Jirka zná. Nosí v hlavě tolik vědomostí a nápadů, že kdyby je chtěla prodávat, musela by si na ně zařídit velký obchodák.

Toly je strašně chytrá, jednou z ní bude vědkyně a objeví něco důležitého a bude za to slavná a určitě se o tom bude mluvit i v televizi. Jenomže než tou slavnou vědkyní bude, musí po prázdninách udělat příšerně příšernácky těžkou zkoušku. Ale jestli ji neudělá, tak s vědeckým objevováním bude šlus, amen, konec.

Jirka zase vzdychl. Smí, nebo nesmí vyrušit Toly od učení? Vždyť je to sotva pár dní, kdy jí slíbil, že bude nejhodnějším klukem na planetě Zemi, jen ať s ním Toly zůstane, až rodiče odjedou do ciziny.

Ach, rodiče. Táta a máma, to je další Jirkova potíž. Jirka je má i nemá. Má je jen někdy, když zrovna nepracují nebo neodpočívají anebo se neučí nové role. Táta s mámou jsou totiž herci. Jsou slavní. Jsou tak slavní, až je to Jirkovi líto. Kdyby totiž byli jen o drobátko méně proslavenější, měl by si s ním kdo hrát.

Táta by ho učil šermovat vařečkou a máma by mu ukázala, jak seskočit ze skříně, ve vzduchu udělat salto a dopadnout přímo do peřin. Jenomže teď, když jsou oba velké herecké hvězdy, musí se ukazovat světu. Budou fuč celé prázdniny. Až se vrátí, to už bude Jirkovi sto let a bude mít dlouhatánské vousy, myslí si kluk a vzdychá.

Ach... Jak je ten život těžký. O prázdninách by neměl být nikdo sám. Jenomže Jirka je. Nemá mámu, nemá tátu, nemá ani kamarády, všichni někde jsou. Má jen Toly. Toly na hlídání...

Ale kdyby si s ním Toly hrála alespoň chvíli, jen malou chvílinečku, bylo by mu veseleji.

Rozhodnuto, zeptá se jí. Zeptání nic nestojí.

Babočka admirál

Jako jeskyňky, co chtěly unést Smolíčka, opatrně otevřel dveře do kuchyně. Potichu nakoukl. Toly seděla za stolem, koncem tužky si přidržovala brýle až u kořene nosu. Jirka posmutněl, Toly se učí a očividně ji to baví. Nevymění učebnici za malého kluka.

Už se chystal, že nehlučně zavře dveře, když tu se od stolu ozvalo: „Co na mě kulíš očko, babočko paví očko?“

Jirka se usmál. Když si z něho Toly utahuje, dává mu různá jména. Teď ho přirovnala k motýlovi s modrými skvrnami na hnědých křídlech. Toly nemá učicí náladu, Toly má hrací náladu.

„Abys věděla, nejsem babočka paví oko, jsem babočka admirál,“ prohlásil kluk a neohroženě vešel do kuchyně. „A jako admirál ti můžu dávat příkazy!“

Studentka zavřela učebnici, sundala si brýle, postavila se do pozoru a zaslutovala: „Co poroučíte, pane babočko admirále?“

„Poroučím ti hrát si se mnou.“

„Dle rozkazu, babočko admirále,“ zakřičela Toly, chytila Jirku ze zadu za tričko a za kalhoty, vyzvedla ho do vzduchu a začala s ním běhat po bytě. Jupí. Jirka letí, jako předtím letělo jeho letadýlko.

„Mávej, mávej křídly! Jsi přece admirálský motýl!“ nabádala ho Toly.

Jirka poslechl, rozmáchl se, a bim. Pravačkou zavadil o sklenici citronády, která stála na stole. Sklenice se převrhla a polila učebnici.

Toly pustila kluka na zem. Spěšně odsunula sešity a knížky, aby se nenamočily.

„Promiň, Toly, já nechtěl,“ omlouval se Jirka, popadl utěrku a snažil se rozlitou vodu vysušit.

„Co blázníš, motýl k sání nepoužívá žádný kapesník, utěrák nebo hadrpuc, nýbrž sosáček, kterým nasává lahodný nektar,“ naoko zahartusila budoucí vědkyně a vytrhla Jirkovi utěrku z ruky.

Jirkovi spadl kámen ze srdce, Toly se na něho nezlobí, ba naopak, dál si s ním hraje. Ani on hru nepřekazí. Když má být motýlkem, bude jím se vším všudy. Naklonil se nad sladkou louži a začal ji lízat.

Toly se zamračila. „Krupr hupr, kluku hloupá, nejsi kočka, jsi motýl. Motýl nelíže jazykem, nýbrž sosá sosáčkem.“

Jirka přikývl, že rozumí. Sice nemá dlouhý sosák, ale jen malý nos. Ponořil ho do rozlité louže a nasál vodu.

Kuc, kuc, kuc. Zakuckal se, zčervenál, zalapal po dechu. Toly mu musela dát herdu do zad, aby se vzpamatoval.

„Kluku buku, co to vyvádíš? Ty se mi chceš utopit? Jak já pak světu vysvětlím, že jsi utonul v limonádě?“

„Já... kuc, já se nechtěl utopit, já... kuc... já saju nektar jako motýl.“

„Ty si sedíš na uších! Nektar se nelíže jazykem, nesaje se nosem, nýbrž se sosá sosáčkem. Koukej a uč se!“

Toly hmátla po propisce a bleskurychle ji rozmontovala. V rukou jí zůstala jen trubička, kterou začala nasávat tekutinu. Scc. Sccc. „To je lahoda, to je pošušňání,“ libovala si.

Jirka také zatoužil po sosáku. „A teď já! Já chci taky! Půjč mi to.“

„Huš, huš, hubu suš, sežeň si svůj sosák,“ odbyla ho Toly.

Jirka rozmontoval druhou propisovací tužku. Teď i on má motýlí sosáček.

Sccc. Sccc. Zní sací duet. Rozlitá limonáda je vypita do poslední kapky.

„Uf. To bychom měli, admirále.“

„Uf. Hotovo. Ještěže nás naši neviděli, ti by se divili, jak tady hospodaříme,“ zhodnotil nevšední hostinu admirál Jirka.

Toly pokrčila rameny. „Možná divili, možná nedivili a možná by si s námi dali do sosáku.“

Jirka přimhouřil oči. Přemýšlel. Jo. Toly má pravdu. Máma s tátou by hru na motýlí sosání nezkazili. Škoda, že tady nejsou.

Marmeládový námořník

„Tak, admirále, teď bychom tu pijatyku měli něčím mňamózním zajíst. Nevím, jak ty, ale já jsem hladová jako podpalubní krysa.“

„Jako co?“ nechápal admirál Jirka.

„Jako podpalubní krysa, přece,“ řekla Toly a hned se pustila do učeného výkladu. „Krysa obecná původně obývala jih Asie. Jednou se jí zachtělo cestovat po světě, a tak si hupsla do bedny se zbožím a nechala se nalodit. Dnem i nocí plula po mořích a oceánech, až dorazila třeba do Ameriky. To se ví, že si s sebou nevzala žádnou pořádnou sváču, a tak v podpalubí zbaštila všechno, na co přišla.“

„Jé, ona byla černý pasažér, že jo? Cestovala bez platného palubního lístku,“ uchechtl se Jirka.

„Jasně. A na tu černou si vzpomeň, až budeš muset rozpoznat krysu od potkana. Krysa má černý kožíšek a ocásek stejně dlouhý jako tělo, potkan je zbarvený spíše dohněda. Mám ti je ukázat na obrázku?“

„Ne, já vím, jak vypadají,“ zamlouval Jirka, který dostal strach, aby se Toly nevrátila učicí nálada. „Myslím, že mám taky hlad jako podpalubní krysa, něco bych snědl. Co máme dobrého?“

Toly otevřela spíž a zkušeným okem přeměřila její obsah. „Takže, plavčíku, máme tady tři pytle mouky, pak je zde pytel cukru, rýže,

hrachu, máku, milý brachu. Ve sklenicích džem a povidla, vyber si z toho, co jsem ti nabídla.“

Jirkovi z nabízených potravin nic nešlo pod nos. A nelíbilo se mu, že ho Toly nazvala plavčíkem. Vždyť ještě před chvílí byl admirálem.

„Nejsem plavčík, jsem admirál,“ ohradil se.

Toly hleděla napravit svou chybu: „Ó, pardón, pane admirále, chybička se vloudila. Jistěže nejste plavčík, co pucuje palubu a sem tam přes ni skáče do moře. Jistěže, vy jste admirál a velíte celé lodi. Co lodi, celé flotile lodí. Máte jich alespoň sto.“

„Nemám. Ale chtěl bych jich tolik mít. Toly, uděláš mi sto lodí?“

„Tolik? A teď hned? Vždyť jsi měl hlad jako podpalubní krysa. To už ho nemáš?“

Jirka pokrčil rameny. „Měl jsem hlad, teď si chci hrát.“

„Uděláme to jinak, kamaráde,“ rozhodla Toly, „jíst se musí. Vyro-
bím ti flotilu lodí, kterou pak celou sníme. Chceš?“

Jirka skočil Toly kolem krku. No není úžasná? „Chci, chci, chci!“
zakřičel a dal jí velkou pusu.

„Ale no tak, chlape, my
námořníci se přece
nehubanujeme,“ brá-
nila se Toly, „pusť mě
a raději mi pomoz.
Přines pánev, podej
vejce a mléko. A hup
a šup a nelelkuj, práce
máme nad hlavu.“

Jirka přinesl věci, o kte-
ré ho Toly požádala, a pak ji
pozorně sledoval, jak váží mou-
ku, odměřuje mléko, rozbíjí vajíčka
a dělá těsto.

„Toly, co to bude, až to bude?“

„Chtěl jsi mít lodě, budeš mít palačinkové lodě.“

Bertoldě šla práce od ruky. Ještě zatepla z každé palačinky vykrojila čtverec, který složila do dvou trojúhelníků. Horní cíp každého trojúhelníku přeložila tak, aby přesahoval přes spodní stranu. Celý obrazec otočila, a sláva, palačinková lodička byla na světě.

„Kuchtíku, neflákej se a přilož ruku k dílu,“ přikázala Toly Jirkovi. „Popadni loďolep a všechno k sobě slep, nebo se nám lodě v matlačku rozpadnou.“

Jirka je mořeplavec tělem i duší, námořnické hantýrce rozuměl. Loďolep je samozřejmě marmeláda. Jirka má nejraději jahodovou, a taky ji hned přinesl.

Když ji však chtěl otevřít, nešlo to. Ať se snažil sebevíc, víčko se skleničky drželo jako klíště.

„Toly, pomoz mi, prosím...“

„A tak to ne, chlapečku,“ hlubokým hlasem odvětila Toly, „admirálové o pomoc neškemrají. Hezky se s tím popasuj jako řádný chlap, jinak nebudeš admirálem, ale obyčejným suchozemcem, hoho.“

Jirka si nechtěl před holkou uříznout osudu. Zatajil dech, znovu zabral a... A nic. Víčko ne a ne povolit. Jirka se rozzlobil. Bouchl sklenicí o stůl.

